

NOVINE

Političen list za Prekmurske Slovence.

Prihaja vsako nedelo.

Cena Novin je na letošnje leto brez Marijinoga Lista i kalendara Srca Jezušovoga 6 K, s tema pa 10 K.

Prekmurski parlament.

To, kaj se je okt. 2. godilo, Prekmurje še nej videlo. Slovenske zastave so visele razobešene po Soboti, po tistoj Soboti, štera je vsikdar skrivala svoje slovensko lice, a nikdar skriti ni mogla. Dnes se je to lice tak odkrilo, zagrinjalo za štero se je skrivala, je tak odgrnjeno, da se zagriti več nikdar ne bo mogla i ne bo smela. Sobota bo slovenska.

Iz celoga Prekmurja je prišlo više 60 kotrig sosveta, katoličanci i evangeličanci, prosti i izobraženi ljudje, pa so dali duška vsemi, kaj njim na srci ležalo. Predvsem so pa dali na znanje, da gori v njihovom srci tisto, na koj so se vsikdar včili, vera i ljubezen do svojega slovenskoga naroda.

Vküp so prišli morebit s praznim strahom napunjeni, a navdušeni so šli domo, zato ka so vidili ljubezen, ljubezen, štera nevtrüdnö dela, vidili so zaistino očinsko skrbljivost g. civilnoga komisara i njim podrejenih gospodov za nje, vidili so požrtvovalno zanimanje od strani državne i deželne vladi v tistih gospodah, štere sta njim tive poslale na pomoč. To jih je navdušilo, da na poti začetöj stanovitno korakajo naprej do popolne zmage, do zmage slovenskoga naroda v Prekmurji na tistoj podlagi, štero so zidali oni sami v boji trpljenja i preganjanja, na krščanskoj.

Drügo zborovanje sosveta civilnoga komisara za Prekmurje.

To zborovanje se je vršilo v četrtek dne 2. oktobra t. l. v prostorih prejšnjega uradniškega kasina v krčmi Dobra v Murskoj Soboti od devetih do štirinajste ure (do 2. vüre popoldne.

Prišlo je nad 60 kotrig sosveta, prišlo pa je tüdi več zastopnikov iz ljutomerskega okraja. Kak zastopnik deželne vlade v Ljubljani vdeležo se je zborovanja poverjenik za socijalno

skrb gospod Prepeluh z dvema poročevalcoma.

Na dnevnom redi so bile sledeče točke:

1. Potrditev nastavljenih županov (riftarov).

2. Vpeljanje političnoga opravlanja, to je upráve na Prekmürskom (sedež civilnoga komisárstva v Soboti, namestnika v Dolnjoj Lendavi, službeni dnevi na Cankovi i v Križovcih.

3. Vodstvo matrik (krst, zdávanje, mrtelnost).

4. Sklenjavanje zakona.

5. Šolstvo.

6. Nastavljanje višise dühovne oblasti za Prekmürsko (arhidiakonát).

7. Mosti prek Müre i železnica.

8. Aprovizacija Prekmürja.

8. Agrarna reforma.

Civilni komisar dr. Lajnič pozdravi navzoče in se posebno zahvaljuje zastopniki deželne vlade. Govori v tom smisli, da naj ljudstvo samo odloča o lastnoj usodi in da je tüdi zavoljo toga pozvao sosvet, šteri naj pove svoje mnenje in odloči sam o vseh nujnih zadevah, štere se tičejo uprave i drugih važnih zaved naše lepe nove dežele.

Pred prihodom na dnevni red pozvao je navzoče na našega častitega vladara kralja Petra in na regenta Alexandra i zaklicati živijo, šteromi pozivi so se navzoči navdušeno odzvali.

V prvoj točki dnevnoga reda poroča civilni komisar, da so se na zahtevi ljudstvu odstranili vsi notarjuši, znani madžaroni i hujskači proti Jugoslaviji.

Ar bi seja sosveta predugo trpela, če bi se v seji samöj pretresavalo ali in šteri na novi določeni župani (riftarje) naj ostanejo na mesti, stavim predlog, naj se imenuje poseben odsek, ki naj preišče, so li zanesljivi župani ali naj se nadomestijo z drügimi.

Ti pregledani seznama županov se bodo poslali potem deželnoj vladi v potrjenje. Stavljen predlog se sprej-

me s spremembo, naj se imenuje 4 takše preiskovalne odseke, zato ka ljudje iz različnih krajov bolje poznajo nastavljene župane i zato ležej stavijo predloge. Na to so so volili sledeči zaupniki:

Za skupino (občine okrog Sv. Jürja in okrog Cankove) gospodje: Štefan Horvat, kaplan pri Sv. Jürji, gospod Leopold Kočar iz Skakovec, posestnik Pitz iz Topolovec in posestnik Sukič.

Za drügo skupino (občine okoli Murske Sobote i na Goričkom) vučiteo Dzuban v Križovcih, župnik Klekl, V. Dolenci, posestnik Franc Slivnjek, Sebeborci in Peter Gomboši, Salamenci.

Za tretjo skupino (občine okrog Beltinec) vpokojen župnik Jožef Klekl v Črensovcih, posestnik Škafar iz Beltinec, župnik Kühar iz Beltinec, župnik Sakovič iz Turnišča in Stefan Lejko kaplan v Beltincih, Štefan Gabor, posestnik iz Male Polane.

Za štrto skupino (občine okrog Tišine) posestnik Jože Kühar, Gradišče, posestnik Franc Obal Rankovci, župnik Vadovič Rudolf, Tišina.

Te štiri skupine majo svoje delo dokončati do prišestnoga 9. okt.

K drügoj točki dnevnoga reda je poročo civilni komisar, da je zdaj civilna uprava tak vrejena, da tvori celo Prekmurje eno pokrajnino z enim civilnim komisarijatom s sedežom v Murskoj Soboti, Za prebivalce, ki majo bliže v Dolnjo Lendavo, se je nastavo v Dolnjoj Lendavi zastopnik civilnoga komisara dr. Kočar, šteri ma svoj urad v prejšnjem madžarskom glavarstvu. Vse občine okrog Dolnje Lendave se bodo pozvale, naj se izjavijo ali bode zahajalo njih prebivalstvo ali v Mursko Soboto ali v Dolnjo Lendavo, da ne pride do kakših zmešnjav. Da pa prebivalstvo okoli Sv. Jürja, Križovec, Dolnjih Dolenc i. t. d. ki bi imelo v Mursko Soboto predugo pot, ležej občuje s civilnim komisarijatom, pred-

laga civilni komisar, naj se vsaki mesec ob četrtnih v Cankovi i v Križovcih vršijo uradni dnevi, na štere pride civilni komisar sam ali njegov zastopnik. Vsi kotriže sosveta so se strinjali s to ureditvijov uprave i izrazili le željo, naj se vršijo ti uradni dnevi ne samo ednok nego dvakrat na mesec.

K točki 3. poroča civilni komisar, da so se, ar so se notariuši odstavili, naprosili župnijski uradi (katoličanski kak evangeličanski i židovski) naj vodijo še naprej kak dozday matrike i pa rojstne, mrtveče i zdavanske. Vsi kotriže sosveta so stov provizoričnov ureditvijov zadovoljni in prosijo, naj višja oblast to ureditev potrdi.

K točki 4. poroča civilni komisar, da je v Prekmurji bio do zdaj dovoljen samo civilni zakon, šteri se je moga skleniti pred notariušom. Da pa notariušov nej več, je on začasno odredil, naj se sklepajo zakoni v cerkvi in vsaki po svojoj veri. Tudi tej ureditvi so priterdili vsi kotriže sosveta in so zednim izrazili zahtevo, naj se civilni zakon več ne dovoli.

K točki 5. šolstvo poroča civilni komisar, da je na to poli najboljše zanemarjala vogrska vlada svoje delo in njoj moramo biti za to delo zahvalni, kajti če bi ona prle začela tak sistematično gojiti madžarščino kak se je to zgodilo v zadnjem časi z ustanovitvijov vekšega števila šolskih vrtecov (ovod) s popolnoma madžarskimi učiteljicami, dnes te so svet ne bi meo prilike se posvetivati o šolstvu v Prekmurji, kajti Prekmurje bi bilo v tom slučaju popolnoma madžaronska pokrajina.

Nadale poroča on, da je višji šolski svet že potrdno stavljeni predlog, naj se ustanovi za Prekmurje okrožni šolski svet in naj se pozavajo v te sosvet najboljše moči, štere bodo imele nalog, urediti vse šolske razmere (šolskih moči, šolskih poslopij, plače, šteri jezik se naj vči i. t. d.) Prekmurja. V te sosvet za ureditev šol so se izvolili sledeči gospodje:

civilni komisar za Prekmurje; šolski nadzornik za Prekmurje dr. Pavel, šteroga je določila deželna vlada za šolskoga nadzornika v Prekmurji; kaplan Lejko Štefan v Beltincih; župnik Sakovič v Turnišči; Štefan Kūhar, pleb. v Beltincih; Jos. Klekl, pleb. v Velkih Dolencih; Jos. Klekl, v pokojeni pleb. v Črensovcih; Cvetko Franc, nadučitelj v Vučoj vesi; Šprager Ferdo, nadučitelj v Veržeji; Horvat Štefan, kaplan pri Sv. Jūrji; pastor Adam Lūter v Pūconcih; Kaml Šiftar, pastor v Bodoncih; učitelj Josip Dšuban v Križovcih; Štefan Godina, Petrovci; učitelj Karl Kočar, Cankova; učitelj Ivan Preininger iz Ižekovc.

Nadučitelj Cvetko iz Vuče vesi, šteri je meo od višjega šolskega

sveta nalog, da pregleda v Prekmurji vse šole i preuči vse šolske razmere poroča:

V Prekmurji sta bili do zdaj dve meščanski šoli in 89 ljudskih šol. Ljudske šole so verske to je katoličanske i evangeličanske nadalje državne veške, edna mestna ljudska šola v Soboti in ena židovska šola v Dolnjoj Lendavi. Vse te šole majo skupno 177 razredov, obiskava jih pa približno 13.740 decé. Šolska poslopja so većinoma lepe, moderne zgradbe, najti pa je tudi nekaj šol štere so podobne skoraj hlevi. Vse starejše šole so od zvnaj in od znotraj nujno potrebne popravila. Dve državni šoli sta ostali med bojno nedozidani. Neštere šole, oziroma razredi so bili najeti v zasebnih poslopijih. Ar je tekom letošnjega leta poteko najem, je lastnik hiše vrgo šolo kratkomalo vö in se naselo notri sam; takše šole so zdaj takrekoč na cesti.

Šolski vrtovi (ovode), so većinoma zanemarjeni; samo en šolski vrt ma lepo drevesnico, in gosp. G. Titan v Kūpšincih. Pač pa majo mnogi školniki lepe sadovnjake. Razumno sojarstvo se je pri šolah gojilo vse premalo. Vzorna sojara sta Benkovič v Dokležovji in Titan v Kūpšincih.

Učni jezik v šolah, kje prebivajo Slovenci, bode slovenski, gledati pa se mora na prekmursko narečje.

Učitelje, šteri ne znajo slovenskoga jezika, se naj odpustijo iz službe; takših bode okoli 80. Vsi v Prekmurji rojeni in slovenščine zmožni učitelje, če se tudi zdaj računajo madžarom, se lahko pridržijo v službi, čeravno ne na istem mestu, kjer so te čas.

Pri vsem tem bode trebalo vzeti iz Slovenije okroglo 100 učiteljskih moči, če se hoče primerno zasesti vsa prazna učiteljska mesta.

Pouk na ljudskih šolah se je v vojnem časi jako zanemaro. Nahajajo se tudi šole, na šterih zadnja štiri leta sploh ni bilo nikšega včenja. O načini prevzetja ljudskih (katoličanskih, evangeličanskih, občinskih, državnih) šol, nadalje glede prevzetja učiteljstva bode trebalo temeljitoga prevdarka, preden se določi kaj stalnoga. Ar se je itak že ustanovo okrožni šolski svet za Prekmurje, bode pač njegova najvažnejša naloga, da se poglobi v ta pitanja in stavi višjemi šolskemi svetu konkretne predloge. Ar sem itak član toga sosveta, bodem imo priložnost, nasvetivati, ka bode potrebno, da sem se temeljito preučio v šolskih razmerah v Prekmurji.

K toj točki se je oglasilo več govornikov in vidilo se je, da je za šolstvo splošno zanimanje med Prekmurci.

V debato so posebno vsegli evangelski pastor Luter iz Pūconc, pl. iz

Turnišča, pl. Klekl in drugi. Večina teh govornikov je posebno zahtevala, da se zraven književne slovenščine vedno jemlje ozir na prekmursko narečje in da se naj pridržijo tudi neštere v prekmurskom narečji pisane knjige.

Prihodnja točka dnevnega reda je bila socijalna skrb v Prekmurji. Na prošnjo civilnoga komisara je k toj točki poročo gospod poverjenik iz Ljubljane sam. Obljubo je, da se bode radi izplačila invalidnih penzij, vzdrževalnih prispevkov v najkrajšem časi potrebno ukrenilo, obljubo nadalje, dase ustanovi za Prekmurje posebna bolniška blagajna (kasa).

K točki višja duhovska oblast je povdarjao civilni komisar, da je najnujnejša potreba ljudstva, da se ustanovi kak na Koroškem tak za Prekmurje en vikarijat, šteroga vodi zanesljiv Slovenec.

Sosvet je zrasto prošnjo za takši vikariat.

Jako živahna je bila debata pri točki: mosti prek Mūre i železnica. Prekmurje ma zdaj samo dva izhoda, ednoga v Radgoni, drugoga v Dolnjoj Lendavi, če pa Radgona odpadne, je ves gornji del Prekmurja brez vsake zveze z Jugoslavijo, da zdajšnji brodi prek Mūre v jeseni, po zimi i na sprotoletje sploh le redko kdaj vozijo, zavoljo prevelike vode. Prekmurje rabi v najkrajšem časi nov izhod čez Mūro in kak takšega predlaga civilni komisar most čez Muro pri Veržeji. Gospod Kukovec iz Ljutomera naznanja, da je vojaška oblast obljubila zgraditi v najkrajšem časi tri pomožne mostove čez Muro pri Gor. Radgoni, oziroma pri Radencih, pri Veržeji in pri Moti.

Veliko vode še bode preteklo po strugi Mūre, predno bodemo dobili novo železnico čez Mūro, trebe je zato skrbeti, da prvič taki dobimo en most in drugič da skrbimo, da zadeva zavoljo zgradbe železnice ne zaspri nego ostane vedno v osredju. Po mnenji govornika pride za železniški most edino v poštev kraj pri Veržeji, ali ne zvezo z Križevci nego z Ljutomerom z nadaljno zvezo z Čakovcem, Zagrebom in Reko. Vsaka druga železniška zveza ma le krajevni značaj in bi le nikdar ne prišla do izvršitve. Tomi predlogu protiguči gospod Maurič, nadučitelj v Gornjoj Radgoni, ki jo mnenja, da le železnica Murska Sobota, Gornja Radgona, Ptuj, Rogatec, Novo mesto, Reka ima bodočnost.

Sodnik gospod Fric iz Sarajeva, doma iz okolice Veržeja se zavzema za železnico Murska Sobota, Beltince, Verzej, Križevci, Sv. Lenart, Maribor.

Na predlog civilnoga komisara se izvoli železniški odsek šteri ima nalog, včiniti vse korake zavoljo najnujnejše postavitve konči ednoga mosta čez Mūro pri Veržeji in soglasno z drugimi železniškimi odbori

preučevati razmere zavoljo zgradbe železnice iz Prekmurja prek Müre. Ta Predlog se sprejme in se izvolijo v ta odbor sledeči gospodje:

Kaplan Štefan Lejko iz Beltinc; posestnik Škafar Jožef iz Beltinc; posestnik Ivan Jerič iz Dokležovja; posestnik Josip Kuhar, Gradišče; policijski svetnik in gerent občine Murska Sobota Keršovan.

K točki aprovizacija Prekmurja naznanja civilni komisar, da je zvun onoga prebivalstva, štero nema štemplaniga penez, celo Prekmurje preskrbljeno s soljov, z sladkorjom, petrolejom, šibicami in tudi deloma z melov i mastjo. Zdaj obstojijo tri skladišča za živila, iz šterih se daje blago na debelo, v Cankovi, Murskoj Soboti in Dolnjoj Lendavi. Prišo je že tudi sladkor (cuker) za oktober in se bode z izdajanjom toga sladkorja že te den začelo. Da so ostale do zdaj vse prošnje zavoljo nakazila tobaka brezuspšne, prosi civilni komisar navzočega poverjenika za socialno skrb, naj on posreduje pri deželnoj vladi oziroma pri pristojnoj oblasti, da se duhan v najkrajčšem časi nakaže.

K zadnoj točki izjavlja poverjenik za agrarno reformo v Prekmurji gospod A. Štrekelj, da mora postati tudi prekmurski kmet, kakor je peo slovenski pesnik, na svojoj zemlji svoj gospod. Hlapčevao je dolgo tujcom, ki so potem sad njegovoga truda izkoriščili dostakrat proti kmeti samomi.

Večina zemlje, štero posedujejo zdaj razni grofi, je bila nekđaj kmečka last in zato ma kmet pravico, dá jo zahteva nazaj. Kak se zvrši razlastitev, določi poseben zakon. Za zdaj so ministerialne odredbe, štere določajo, kak je dati zemljišče veleposestnikov v najem. Po teh naredbah sme imeti veleposestnik toliko zemlje, koliko jo zamore obdelati s svojo družino i držinov. Bolje natančno po agrarni reformi bo poročao poverjenik na raznih shodih, štere priredi in kje bo zamogel slišati tudi ljudsko mnenje. Na teh shodih se bodo izvolili za vsaki kraj posebni odbori, šteri bodo pomagali poverjeniki pri težkom deli, da se razlastitev in razdelitev zemlje pravično izvrši,

Na to se je zborüvanje zaključilo, v šterom je vladalo v vsakom pogledi soglasje in navdúšenje za smotreno sodelovanje za ureditev razmer v Prekmurji.

Pozdrav ministra vojne mornarice našoj deputaciji.

Kda je naša deputacija pod vodstvom g. Lejko Števana, beltinskoga kaplana v Belgrad hodila zavoljo slovenske uprave celoga Prekmurja, je obiskala v Belgradi tudi g. ministra vojne mornarice. A g. minister je te ravno ne bio doma. Obiska pa

ne pozabo, nego toplo se zahvalo za njega. Na g. Lejka je namreč sledeči brzovav poslao:

»Izrazite prekmurskoj deputaciji, štera je dospela v Beograd, mojo posebno zahvalo za iskreno izjavo zahvalnosti do naše vojske za oslobodenje Prekmurja. Istočasno sporočite, da obžalujem, da sem bio službeno oddoma i nisem mogo osebno sprejeti deputacije.«

G l a s i .

Na znanje Prekmurcom! Civilni komisar za Prekmurje naznanja, da se bode vsakomi obrtniki, bodisi mesari, trgovci itd. v Prekmurji, ki je zapleten v kakšo tihotapsvko (švercarsko) zadevo odzvela obrtna pravica (za odajo). Naznanjajte tihotapce (švercare) in rešite se na te način vaših največših škodljivcov.

Krčme v Prekmurji. Več krčmarov se ne briga za odločbe civilnoga komisara zavoljo policijske vüre za igro i ples. Krčmarom naznani civ. komisar, da se bo proti vsakomi, ki prestopi to naredbo, kazensko postopalo zraven pa tudi zaprla krčma. Milosti se v teh slučajih ne bo delilo.

Prodaja masti. V Murskoj Soboti in Dolnjoj Lendavi je dovolj masti na razpolago. Vsaki jo lahko küpi na prosto po 44 kron kg. V Murskoj Soboti gospodarska zadruga, v Dolnjoj Lendavi trgovec Ivan Toplak.

Prava fina kava. 400 kg prave fine kave se je zaseglo v Dolnjoj Lendavi. 200 kg se je odalo v Dolnjoj Lendavi, 200 se pripelalo v Mursko Sobotu in se oda na prosto v prodajalni gospodarske zadruge kg po 40 kron.

Zgrabljeni so tiste štirje od narodne straže, šteri so več ljudi vsmrtili v našem kraji.

Sladkor (cuker) za mesec oktober je že prišo v Prekmurje in se začne taki razdeljavati. Stem se pozovejo vsi župani, da si püstijo taki nakazati pri civilnom komisari v Murskoj Soboti ali njegovom zastopniki v Dolnjoj Lendavi sladkor za oktober. Vsaka oseba dobi $\frac{1}{2}$ kg.

Štere občine hočejo dobivati sol, sladkor in druge potrebščine v Dolnjoj Lendavi, naj to taki pismeno prijavijo civilnomi komisari v Prekmurju, da jim ne bode trebelo hoditi v Mursko Sobotu nego dobijo potrebna nakazila v Dolnjoj Lendavi na okrajnom glavarstvu.

Vujšo je Tkalec z štražov vred iz zopora v D. Lendavi.

Tobak za Prekmurje se bode kak so prišla poročila v najkrajčšem časi dokazao. Le malo potrpljenja še kadilci, tudi vi pridite na račun.

Tihotapci, to so tisti ljudje, šteri na škodo svoje domovine in svojih soobčanov na skrivno spravljajo blago črez mejo, so se poli v velikoj množini pojavili na meji. Prej jim ide pri tom deli vojaška straža na roko. Prosimo vojaško oblast, da da stroge odredbe na obmejne straže, da nas straže podpirajo in tihotapce ne le podpirajo nego zaprejo.

Tihotapce naznanite! Prekmurci, vzemite na znanje, da dobi vsak, ki je naznanao tihotapca za to svojo domovinsko delo polovico zaseženoga blaga kak dar. Kmetje na meji včinite svojo dužnost, pazite na tihotapce, dajte jih bližnoj orožniškoj postaji, in lahko si na te način zaslúžite veliko premoženje. Nešterim naznanitelom tihotapcov so se v zadnjem časi izplačale premije do 30.000 kron na eno osebo. — Zato na delo obmejni prebivalci!

Na znanje! Pripravljajte se Slovenci! Dr. Brejc, ministrski predsednik ljubljanske vlade pride ov tleden v Prekmurje, da naš obišče. Pripravljajte se, da ga lepo sprijmete!

Tihotapci vlovljeni. Na meji pri Sv. Jürji se je vlovila velika tihotapska družba. Poglavar teh tihotapcov je trgovec Raffl iz Sv. Jürja. Zaseglo se je blaga v vrednosti nad 300.000 kron. Raffl je že dobo svojo plačilo. Civilni komisar za Prekmurje ga je kaznüvao za 10.000 kron, tri tedne zopora in z zapadom vsega zaplenjenega blaga. Raffl si pa je pridobio še zraven najhüjšo kazen, dobo je na glavo pečat, tihotapec, ki v Jugoslaviji nima več prostora za trgovino.

Zopet vlovljeni tihotapci. Zopet se je posrečilo vjeti par nevarnih tihotapcov, Knar Geza, posestnik v Sebeborcih je hoto iztihotapiti tri svinje v Avstrijo. Svinje so se zaplenile in odale siromaškomi ljudstvi. Tihotapec pa, ki se zdaj skriva, še dobi primerno in zasluženo kazen.

Drügi tihotapci. Nevarni tihotapec je Štefan Benkič, trgovec z živino v Beznovcih. Iztihotapiti je hotel v Avstrijo 11 svinj. Zaslužena kazen se glasi: 500 kron in zapad vseh 11 svinj. — Bagola Anton, mesar v Beznovcih je tudi tihotapec. Šteo je iztihotapiti v Avstrijo velikoga bika, ka pa se njem nej posrečilo. Kazen se glasi: 2000 kron, 5 dni zopora in zapad bika, šteroga meso je dobilo po nizkoj ceni prebivalstvo v okolici Cankova.

Póli tihotapstvo. Posestnik Kucič je püsto po vozniki Jožefi Nemčić posestnikovom sini iz Ivanjšovec pelati dva voza mesa približno 200 kg svinjskoga, 350 kg telečjega in 120 kg govejega mesa iz Ivanjšovec proti Sv. Petri na Madžarsko. Orožništvo je prijelo tihotapce in razün zaplembe blaga zadene tihotapce občütna kazen.

Štetje ljudij v Prekmurju, Gospod civilni komisar za Prekmurje nas prosi, naj s tem pozivamo vse župane Prekmurja, da v najkrajšem času natančno poiščejo vse osebe, ki stanujejo v vsaki občini. Naj se gospodje župani potrudijo in sestavijo natančne sezname, iz katerih naj bude razvidno ne samo ime vsake osebe, ampak tudi starost vera in značaj.

Na znanje! Vse krčme (oštarije) v Prekmurju (izvzete so one v Soboti in Dolnji Lendavi) se morajo zapreti zvečer ob devetih. — Igranje (godba) de samo z dovoljenjem rih-tara dopuščeno. Dopuščanje na ples de se samo pri civilnom komisari vödavalo. Takše dopuščenje bode samo rejtko vödano. Ki prestopijo eto odredbo, oni do poleg gorstoječe pravde ostro kaštigani.

Na znánje! Občno se razglasi, da je skrivno trštvo, tak zváno »švercanje« s zrnjom najostreše prepovedano. Vsi pri skrivnom trštvi poknjeni bodejo po obstoječi postávaj ostro kaštigani, blago se zastavi i v hasek države za zapádnjeno pove.

Da bi pa se vertom polskih pridelkov redna odaja višesnjega zrnja omogočila, bodejo v Prekmürskoj okolici pooblašcenci küpci zrnja nastavljeni, šteri do pravico meli, zrnje k takdaj določeni cenaj vküp spöküpavati.

Opomni se, da so se od vlade dozday nikše najvišise ali maksimalne cene nej odredile. V krajinaj Baranija, Bačka i Banat se toga časa po kakšnosti ponüja: Pšenica od 170 do 200 K, žito od 150 do 160 K, ječmen od 150 do 160 K i oves po 130 do 140 K v prostom trštvi. Da bi pa se vertom prekmürske krajine po mogočnosti najboše v vrednost spravlanje, višesnjega zrnja zagvüšala, bodo nasledeče zapisane cene, štere se ne smejo, niti podponüjati in nej prestopiti do prezvanja določene: Pšenica stare in nove žetve 220 K, žito stare in nove žetve 160 K, žito stare in nove žetve 160 K, ječmen stare in nove žetve 160 K, oves stare in nove žetve 150 K. Cene veljajo za sto kil pri polskom pridelniki.

Prevzeme se samo zdravo, za mlenje pripravno zrnje z najviše 2% zmesni smeti. Pri bole najčistom zrnji se za vsakši nadaljni % (odstotek, procent) 20 fil. dol. potegne.

Kak naküpec za celo prekmürsko okrogolino se gospod Jožef Urban iz Maribora pooblasti, šteromi se zednim napove, da za vse vekše pridelne središča podnaküpce k oblastnomi potrdili v predložbo prinese. Vekša predstojništva se oprosijo, da to odredbo občno razglasijo i da edno pripravno pripravno popolno

zanesljivo, v trštvi i prevažanji s zrnjom navčeno peršono za podküpca naznanijo »gospodi Jožef Urban, v Maribori, službeno poslopje okrajnega glavarstva, soba št. 14, I. nadst.« — Civilni komisar za Prekmürje:

dr. Lajnsič s. r.

* * *

Podoba višarske Matere božje, štero je o. Juvenal rešo z rok Italijanov na Višarjah v Koroškom i srečno spravo v Maribor, je nazaj prenešena na Koroško. Plebanoš A. Gabron jo je neso nazaj k Sv. Križi pri Dravogradi iz cerkve frančiškanske Matere milosti, kje je podoba prle devet dni k javnomi češčenji izpostavljena. Prenesitev se je vršila slovesno, železniški voz je bio opletan, 3000 ljudi je spevajalo podobo, med njimi 70 parov belo oblečenih i opletenih deklin pa 1000 možov, dečkov i vojakov.

Najnovejše.

Slovenskim starišom na znanje! Višji šolski svet Slovenije je dovolilo, kak naznanja civilni komisar za Prekmürje, da se še té mesec odpré v Soboti slovenska gimnazija i meščanska (pörgarska, polgarska) šola. — Stariše zglasite se v Soboti, ki namenite poslati svoje dečke i deklice v edno ali drugo teh dveh šol. Zday pokazite, ka ste Slovenci, mate slovensko šolo, v njo dajte deco. Ka ste želeli, ste dobili, slovensko gimnazijo i meščansko šolo, napunite obe z svojov decov!

Dr. Lanjšic šče oditi iz Prekmürja zavolo slaboga zdravja. Med vojno je meo žmeten poseo: bio je ravnitelj za živež v Maribori. Po vojski pa je kakti glavar v Maribori napravvo iz nemškoga Maribora slovenski Maribor. Kelko je meo posla v Prekmürju, da ga je napravvo slovenskoga, vsi znamo. Preveč dobro se je brigao za nas. Zato nam je žao da odide. Čüjemo, da ide najprle v nekšo zdravilišče, potli pa za glavarja v Maribor nazaj. Za njim pride v Prekmürje g. dr. Berbuč, kak se čüje, šteri je že tri tjedne v Murški Soboti.

Okrajno glavarstvo ščemo. Dozday smo imeli v Prekmürju civilnoga komisarja. Mi ščemo, ka bo to zday okrajno glavarstvo za Prekmürje v Murški Soboti. Če mamo komisariat, vlada lahko pozabi na nas, smo vsigdar ozaja za drugimi glavarstvi. Zakej na priliko dobi glavarstvo v Lotmerki ali v Maribori tobak, mi

pa nej? Ena mera za vse. Kelko dobijo druga glavarstva, ščemo tüdi mi dobivati od vlade v tistom časi.

Meščanska šola v Murški Soboti. Višji šolski svet za Slovenijo v Ljubljani je tüdi dovolil ustanovitev meščanske šole v Murški Soboti. Tüdi na tej šoli se začne v najkrajšem času s poukom.

Gimnazija v Murški Soboti. Višji šolski svet za Slovenijo v Ljubljani je dovolil, da se ustanovi v Murški Soboti gimnazija za Prekmürje. S poukom v prvem razredu se začne še ta mesec. Prekmürci! Sedaj imate priliko dati študirati vaše otroke v svoji lastni domovini, v sredini vašega lepega Prekmürja, v Murški Soboti. Naj sa oglasi največje število učencev za prvi razred. Priglase sprejema sedaj civilni komisar v Murški Soboti.

Ravnatelj gimnazije v Murški Soboti bo gospod Ivan Bračko, dozday profesor na državni gimnaziji v Celju. Poslan je od vlade za Slovenijo v Ljubljani.

Šolski stolec (svet) za celo Prekmürje je imeo 9. oktobra važno posvetüvanje v Murški Soboti. Prišo je tüdi novi gimnazijski ravnatelj in več gospodov od šolstva v Ljubljani. Naša šola gre naprej!

Ka še trebe? Dobra bi bila kmetijska šola v Beltincih in gospodinjska v Soboti.

Vsi na shode! Slovenska kmečka zveza (družba krščansko mislečih kmetov) ma 19. oktobra predpoldnom shod na Tišini, zaodvečara pa na Cankovi, 26. okt. pri Sv. Sebeštjani, 1. nov. pri Sv. Benedikti, 2. nov. pri Nedelji. Govorili bodo g. Pušenjak in drugi.

OREL

Vaje. Orli iz Crensovske fare so začeli telovadske vaje. Telovadijo se pred večernicov po nedelah, po telovadbi ba ido sküpno dva po dva v cerkev. To navado bi dobro bilo povsod vpelati.

Priglasitev. Iz türniške i bogojanske fare so se priglasili dečki, da bi radi stopili v orlovsko zvezo. — Za odgovor so dobili, da je brati črensovski obišejo enkrat, kda se bolje navčijo telovadbe i njim razložijo namen orlovskoga društva.

Kaj je „Orel“? Orel je tisti dečko, šteri verno spunjava dužnosti orlovske družbe, to je ljübi Boga i ljudstvo svoje ne z gučom nego v dejanji i je najvekši junak: žive čisto. Poleg düševne moči se pa skrbi tüdi za telovno moči zdravje, da več dobrega more doprinesti.